

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 12C/85/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119206427
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivana Heinrichová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:6119206427.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v spore žalobcu: E. J., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX, zast.: JUDr. Dalibor Motyčka, advokát, so sídlom Štefánikova trieda 76/52, Nitra, proti žalovanej: I. P., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XXX, zast.: Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, o zaplatenie sumy 11.000 eur s príslušenstvom, sudkyňou Mgr. Ivanou Heinrichovou, takto

rozhodol:

I.Súd žalobu zamieta.

II.Súd priznáva žalovanej náhradu trov konania ako aj trov odvolacieho konania v plnej výške, ktorú je povinný zaplatiť žalobca s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1.Žalobca sa žalobou v upomínacom konaní na Okresnom súde Banská Bystrica doručenu súdu dňa 7.1.2019 domáhal od žalovaných I. P., E. P., P. P., I. P., E. P. a Q. P. zaplatenia sumy 11.000 eur s príslušenstvom spoločne a nerozdielne z titulu bezdôvodného obohatenia, čo odôvodnil tým, stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je neoprávnene postavená ne pozemku v jeho výlučnom vlastníctve, tento protiprávny stav trvá od roku 1992. Znaleckým posudkom bol nájom pozemku za jeden kalendárny rok určený vo výške 1.100 eur, uplatňuje si za dobu 10 rokov bezdôvodné obohatenie vo výške 11.000 eur za úmyselné užívanie pozemku vo vlastníctve žalobcu.

2.Okresný súd Banská Bystrica vydal dňa 25.12.2019 platobný rozkaz sp.zn. 20Up/37/2019, proti ktorému podala odpor len žalovaná I. P., ktorá vzniesla námietku premlčania, uvádzala, že žalobca bol ako riadny vlastník zapísaný na liste vlastníctva v roku 2015, nebola zo strany žalobcu nikdy vyzývaná na vydanie bezdôvodného obohatenia, o uplatnenom nároku sa dozvedela až po doručení platobného rozkazu. Ostatní žalovaní odpor nepodali, platobný rozkaz sa stal vo vzťahu k ostatným žalovaným právoplatným a vec bola postúpená Okresnému súdu Nitra ako súdu vecne a miestne príslušnému na jej prejednanie len vo vzťahu k žalovanej I. P..

3. Okresný súd Nitra vo veci rozhodol dňa 20.1.2020 rozsudkom č.k. 12C/85/2019-166 nasledovne: „Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 11.000 eur s 5%-ným úrokom z omeškania ročne od 7.1.2019 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v spojení s platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 20Up/37/2019 zo dňa 25.1.2019. Súd priznáva žalobcovi náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinná zaplatiť žalovaná s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.“

4. Proti uvedenému rozsudku podala žalovaná odvolanie, Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 6Co/70/2020-215 zo dňa 30.11.2020 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že žalobca trvá na podanej žalobe. Domáha sa zaplata sumy z dôvodu neoprávneného užívania pozemku vlastníkmi stavby. Tento stav trvá od r. 1992 najmenej. Dedičské konanie bolo zapísané v r. 1983-1984. Žalovaná nemala záujem na riešení veci, k dohode nedošlo. Žalobca si dal vypracovať znalecký posudok, ktorým bola určená výška nájmu 1.100 eur na rok. Žalovaní sú dlhoročnými vlastníkmi stavby, jedná sa o blízke osoby v zmysle Občianskeho zákonníka. V dedičskom konaní nadobudli stavbu, to bolo r. 1984-1985. Muselo im byť známe, že so stavbou nenadobúdajú aj vlastníctvo k pozemku. Poukazoval na hodnovernosť údajov v Katastri nehnuteľností pokiaľ sa nepreukáže opak. Vlastnícke právo u žalobu je nesporné. Opakovane bolo zákonným spôsobom potvrdené. Námietky žalovanej proti vlastníctvu žalobcu sú tendenčné, nespochybnila jeho vlastnícke právo, nemá naliehavý právny záujem rozporovať vlastníctvo žalobcu. Žalobca sa domáha zaplata istiny, úroku z omeškania, náhrady trov konania. Voči ostatným spoluvlastníkom bol vydaný platobný rozkaz, ktorý je právoplatný a vykonateľný. Následne uviedol, že dôvodná je objektívna 10 ročná premlčacia doba, počas doby viac ako 26 rokov dochádza k porušovaniu práv žalobcu. Nie je sporné, že žalobca je vlastníkom pozemku a žalovaná je vlastníkom stavby. Žalobca sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie 10 rokov. Pre posúdenie úmyslu žalovanej treba vychádzať práve z tohto času. Žalovaná nevyvinula žiadnu snahu na usporiadanie právnych vzťahov. Je to jej úmysel obohatiť sa na úkor žalobcu. Úmysel je možné vidieť práve v dlhodobom ignorovaní tohto stavu. Odkazoval na rozhodnutie KS v Prešove sp.zn. 7Co/84/2011, a rozsudok NS ČR sp.zn. 33Odo/882/2006, zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je objektívneho charakteru a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol. Nevyžaduje sa nejaký úkon, je to situácia, keď žalovaná pasívne tento stav akceptuje a nepriamo prijíma výhody vo forme bezdôvodného obohatenia. Už v r. 1993 mala žalovaná vedomosť, že nie je usporiadaný vzťah medzi stavbou a pozemkom. Nevyvinula žiadnu snahu k usporiadaniu, neoprávnené užíva pozemok žalobcu. Vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Odkazoval na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/137/2017, a II.ÚS/176/2011. Úmysel žalovanej je zrejмый aj s poukazom na rozsudok z r. 1993, z konania žalovanej vyplýva, že si je vedomá tohto stavu, nekonala, získava bezdôvodné obohatenie na ťarchu žalobcu.

6. Žalovaná na pojednávaní uviedla, že výzva zo strany žalobcu bola podaná oneskorene, nárok žalobcu považuje za premlčaný. Žalobca nemal na liste vlastníctva vlastníctvo zapísané, parcela sa identifikovala až počas ROEP v r. 2015. Sú uvádzané rôzne označenia parcely, je to tak uvádzané aj v znaleckom posudku. Malo by to byť presné, raz je uvádzaná parc. XXXX/X potom XXXX/XX, ako E parcela, ako C parcela. Bola sa na to informovať aj na Katastri, nevedeli jej to vysvetliť, parcela nebola prepísaná na žalobcu, nemohla byť predmetom dedenia. V rámci ROEP podávala námietky rod. U. aj p. P.. Podával ich aj žalobca. Žalobca sa to nesnažil riešiť, nevedel, ktorú parcelu vlastní.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom právneho zástupcu žalobcu, žalovanej, oboznámením sa s obsahom spisu a zistil tento skutkový a právny stav:

Žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcej sa v obci S., okres F., v katastrálnom území S., zapísanej na LV číslo XXXX ako: parcela registra "E" číslo XXXX/XX, druh pozemku: Zastavané plochy a nádvorja o výmere 800 m². Ako titul nadobudnutia je na liste vlastníctva uvedené D 1647/1983-38/84/ PKV XXX pod B6 a PKV XXX. pod B10/, ROEP - S. Z 1577/2015.

Žalovaní - I. P., E. P., P. P., I. P., E. P. a Q. P. sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcej sa v obci S., okres F., v katastrálnom území S., zapísanej na LV číslo XXX ako: rodinný dom so súpisným číslom XXX na parcele XXXX/XX a to I. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10 - ina k celku, P. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, I. P. v spoluvlastníckom podiele 1 /10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, Q. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku. Spoluvlastnícky podiel nadobudli dedením, ako titul nadobudnutia je na liste vlastníctva zapísané D 2978/83, žiadosť Z 9738/13-37/14.

Právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba 127 nie je evidovaný na liste vlastníctva.

Stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je postavená na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu.

Žalobca tvrdil v podanej žalobe, že tento protiprávny stav pretrváva najmenej od roku 1992, pričom žalovaní nemajú záujem na usporiadaní vlastníckych vzťahov.

Žalobca v žalobe uvádzal, že opakovane ústne aj písomne vyzýval žalovaných na usporiadanie vzájomných vzťahov.

Žalovaná tvrdila, že žalobcom nikdy nebola vyzvaná na vydanie bezdôvodného obohatenia, žalobca doložil písomnú výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti zo dňa 25.6.2018 adresovanú všetkým žalovaným a podací hárok o podaní zásielky na pošte ako doporučený list 1. trieda.

Okresným súdom Nitra bol vydaný platobný rozkaz dňa 25.3.1993 vo veci žalobcu proti žalovanej Q. P., o zaplatenie sumy 1.600.-Sk, právoplatný dňa 14.4.1993, jednalo sa o zaplatenie nájomného za užívanie nehnuteľnosti parcely č. XXXX/XX za obdobie od 10.3.1991 do 10.3.1993, ktorá bola vo vlastníctve žalobcu a užívala ju Q. P. bez právneho titulu. V žalobe zo dňa 10.3.1993 žalobca uvádzal, že je vlastníkom parcely č. XXXX/XX o výmere 800m² na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Nitre D 1647/83 zo dňa 11.8.1983, nehnuteľnosť bola zapísaná v PKV XXX.

Žalovaná doložila do spisu výpis z PKV č. XXX, v ktorej je zapísaná parcela, ktorá je predmetom tohto konania ako parc. č. XXXX/XX stavebná plocha /záhrada/ Za humná o výmere 800m², pod radovým číslom B6 bol zapísaný ako vlastník D. J. v podiele 6/14 a pod radovým číslom B10 D. J. v podiele 8/14, spolu 14/14 = 1 celá.

Ďalej predložila Rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor číslo C227/14 zo dňa 10.11.2014, z ktorého vyplýva, že v rámci ROEP sa zapísala do návrhu ROEP parcela registra E č. 2599/22 zastavané plochy a nádvorí o výmere 800m² v prospech vlastníka - žalobcu titulom rozhodnutia D 1647/83-14 v podiele 1/1. Rozhodnutie bolo potvrdené aj Okresným úradom Nitra Odborom opravných prostriedkov číslo Co 1/2015-2/Br zo dňa 27.1.2015. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že k parcele č. XXXX/XX nebola predložená na zápis verejná alebo iná listina preukazujúca vlastnícke právo v prospech Q. P., ktorá podala k ROEP námietky, žiadala o zápis parcely č. XXXX/XX, avšak dôkazy preukazujúce jej vlastníctvo k tejto parcele nedoložila žiadne, len výpis z PKV č. XXX a na základe PKV nebolo možné vykonať zápis vlastníckeho práva do návrhu ROEP ako uviedol Okresný úrad Nitra vo svojom rozhodnutí.

Žalobca dal vypracovať znalecký posudok na zistenie výšky bezdôvodného obohatenia, znalecký posudok č.398/2018, vyhotovil znalec Ing. H. R. a znaleckým posudkom bol nájom pozemku za jeden kalendárny rok určený vo výške 1.100 eur.

8. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 458 ods. 1 OZ musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 517 odsek 1, odsek 2 OZ, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 559 ods. 2 OZ, dlh musí byť splnený riadne a včas.

Podľa § 121 ods. 3 OZ, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších právnych predpisov výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

9. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania a argumentu žalobcu, že vznesenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že vznesenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Všeobecne platí, že vznesenie námietky premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Dobrým mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, pretože inštitút premlčania prispieva k istote v právnych vzťahoch, je inštitútom zákonným, a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by za tejto situácie zánik nároku vymáhanej pohľadávky bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a dôvody pre ktoré svoje právo včas neuplatnil. Tieto okolnosti by pritom mali byť naplnené v takej intenzite, aby odôvodňovali tak významný zásah do právnej istoty. Podmienky, za ktorých je možné odmietnuť prihliadnutie na premlčanie, t. j. prihliadnuť na premlčanie a zánik nároku v dôsledku vznesenej námietky premlčania, spočívajú v odstránení mimoriadnej tvrdosti zákonných účinkov premlčania a súčasne v tom, aby oprávnený presvedčivo dokázal, že svoje právo nemohol z nejakého relevantného objektívneho dôvodu na súde uplatniť včas, najmä v dôsledku úmyselného konania dlžníka poškodiť veriteľa. Pri tomto hodnotení súd musí vychádzať predovšetkým z okolností konkrétneho prípadu, pričom súd prihliada predovšetkým na to, za akých okolností bola námietka premlčania vznesená a za akých okolností k premlčaniu došlo (dôvody, pre ktoré nedošlo k uplatneniu práva), a prípadne samotnú ujmu, ktorá veriteľovi v dôsledku účinkov premlčania hrozí. Úmysel poškodiť druhého účastníka námietkou premlčania však nemožno vyvodiť z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale z tých konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Tieto podmienky však v danej veci podľa názoru súdu splnené nie sú, pretože žalovaná vznesla námietku premlčania hneď pri prvom úkone, ktorý jej patril, teda v odpore proti platobnému rozkazu, žalovaná nenesie zodpovednosť za to, že žalobca nepodal žalobu na súd skôr, žalobcovi nič nebránilo podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia v premlčacej lehote tak aby nemusela byť vznášaná námietka premlčania. Nielen žalovaná si je vedomá skutočnosti, že žalobca je vlastníkom pozemku a žalovaná podielovým spoluvlastníkom stavby, ale týchto skutočností je si vedomý aj žalobca a napriek tomu podal žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia až v roku 2019, hoci sám tvrdí, že tento stav trvá už 26 rokov. Rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/137/2017, na ktoré odkazoval právny zástupca žalobcu, sa nedá aplikovať na prejednávany spor, pretože tu Najvyšší súd riešil špecifický prípad, v ktorom námietku premlčania v konaní o náhradu škody, za ktorú podľa zákona č. 58/1969 Zb. zodpovedá štát, vznesie štát v procesnom postavení žalovaného, rovnako ani rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.z.n II.ÚS/176/2011 sa nedá aplikovať na prejednávany spor. Súdna prax ustálila, že dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní (§ 100 ods. 1 OZ) nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ a použitím tohto ustanovenia tak nemožno reparovať už zaniknuté právo veriteľa na vymáhanie jeho pohľadávky (Rozsudok Najvyššieho súdu SR., sp. zn. 1Cdo 148/2004).

10. Z vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žalobca je výlučným vlastníkom pozemku zapísaného na LV č. XXXX pre kat. úz. S. a to parcely registra E parc. č. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 800 m². Nehnutelnosti nadobudol dedením v roku 1983. Žalovaná spochybňovala vlastníctvo žalobcu, avšak dôkazy, ktorá ona sama predložila len potvrdili vlastníctvo žalobcu k tejto parcele. Stále hovoríme o jednej a tej istej parcele číslo XXXX/XX, žiadnej inej parcely sa toto konanie netýka. Aj v rámci ROEP sa zapísala do návrhu ROEP parcela registra E č. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 800m² v prospech vlastníka - žalobcu a to titulom dedičského rozhodnutia č.k. D 1647/83-14 v podiele 1/1. K parcele č. XXXX/XX nebola predložená na zápis verejná alebo iná listina preukazujúca vlastnícke právo v prospech Q. P., ktorá podala k ROEP námietky, dôkazy preukazujúce jej vlastníctvo k tejto parcele nedoložila žiadne, len výpis z PKV č. XXX a na základe PKV nebolo možné vykonať zápis vlastníckeho práva do návrhu ROEP, pretože ten svedčil v prospech žalobcu tak ako je popísané v zistenom skutkovom stave.

11. Ďalej bolo zistené, že na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu sa nachádza stavba - rodinný dom v podielom spoluvlastníctve žalovaných v obci S., okres F., v katastrálnom území S., zapísanej na LV číslo XXX ako: rodinný dom so súpisným číslom XXX na parcele XXXX/XX a jej podielovými spoluvlastníkmi súd I. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10 - ina k celku, P. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, I. P. v spoluvlastníckom podiele 1 /10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, Q. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku. Uvedená skutočnosť nebola sporná.

12. Medzi žalobcom a žalovanými nie je a nikdy nebola uzavretá nájomná zmluva ohľadne užívania pozemku a ani žiadna iná zmluva. Vedľa seba stoja dve rovnocenné vlastnícke práva v zmysle § 123 a § 124 Občianskeho zákonníka a to vlastnícke právo žalobcu k pozemku a vlastnícke právo žalovaných k stavbe - rodinnému domu. Právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba XXX nie je evidovaný na liste vlastníctva a stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je neoprávnene postavená na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu. U žalovaných došlo k bezdôvodnému obohateniu. V súvislosti s užívaním cudzej veci je danosť nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého takýmto užívaním bez právneho dôvodu jednoznačne daná. Záväzok vzniknutý z bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 489 OZ je objektívnej povahy. Vzniká na základe objektívnej skutočnosti v zákonom predvídaných situáciách s poukazom na ustanovenie § 451 a a § 454 OZ, bez ohľadu na to, ktorého zo strán záväzkového právneho vzťahu zaťažuje dôvod jeho vzniku. Na vznik záväzkového právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia sa existencia zavinenia ani existencia protiprávneho úkonu nevyžaduje.

13. V konaní bolo preukázané, že žalovaní užívajú nehnuteľnosť - pozemok vlastnícky patriaci žalobcovi, ktoré právo by mu inak prislúchalo iba z titulu platne uzatvorenej nájomnej zmluvy. Takéto užívanie nehnuteľnosti - pozemku žalovanými vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, zakladá na strane žalovaných bezdôvodné obohatenie tým, že neplatením úhrady za užívanie predmetného pozemku nedošlo k zmenšeniu ich majetku o úhrady, ktoré by inak museli na základe relevantného právneho titulu oprávňujúceho ich k užívaniu pozemku žalobcovi platiť. Výška bezdôvodného obohatenia, ktorá zodpovedá výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za užívanie obdobných nehnuteľností, ktoré by inak žalovaní museli z platne nájomnej zmluvy za užívanie platiť predstavuje výšku bezdôvodného obohatenia.

14. Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. K vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie základných predpokladov, a to zistenie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, majetková ujma iného subjektu, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmom druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Skutková podstata bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením bez právneho dôvodu, zahŕňa prípady, keď právny dôvod plnenia neexistoval od začiatku a tiež prípady, keď pôvodne existujúci právny dôvod plnenia dodatočne odpadol. Obohatenie spočíva v tom, že sa plnením dostane majetkovej hodnoty tomu, komu bolo plnené, takže v jeho majetku dôjde buď k zvýšeniu aktív alebo k zníženiu pasív, prípadne sa jeho majetkový stav nezmenší, hoci by sa tak za bežných okolností, pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia stalo, pretože za prijaté plnenie by musel poskytovať náhradu. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzieho pozemku bez nájomnej zmluvy, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec; prospech vzniká tomu, kto realizuje užívateľské oprávnenie bez toho, aby za to platil náhradu a bez toho, aby sa jeho majetkový stav zmenšil o prostriedky vynaložené inak v súvislosti s právnym vzťahom, ktorý zakladá právo vec užívať. Takýto užívateľ nie je schopný spotrebované plnenie v podobe výkonu práva užívania cudzej veci vrátiť, a preto je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, ktorá musí zodpovedať finančnému oceneniu prospechu, ktorý účastníkovi užívaním veci vznikol. Majetkovým vyjadrením tohto prospechu je peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase na užívanie veci i s prihliadnutím k druhu právneho dôvodu, ktorým sa spravidla právo užívania veci realizuje; najčastejšie ide o nájomnú zmluvu, a preto výška náhrady by mala zodpovedať obvyklému nájomnému, ktoré by bol ako nájomca za bežných okolností povinný platiť, ak by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy.

15. Žalobca je výlučným vlastníkom pozemku - nehnuteľnosti, ktorý žalovaní užívajú bez nájomnej alebo inej zmluvy, či právneho titulu oprávňujúceho ich na legitímne užívanie. Žalovaní tým realizuje užívateľské oprávnenie, plnenie prijímajú bez právneho dôvodu, bez poskytovania náhrady za vykonávanie im nepatriacich oprávnení a bez toho, aby sa ich majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom zakladajúcim právo nehnuteľnosť - pozemok žalobcu užívať. Užívanie pozemku žalovanými vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, zakladá na ich strane bezdôvodné obohatenie, tým, že neplatením úhrady za užívanie pozemku nedošlo k zmenšeniu ich majetku o úhrady, ktoré by inak museli na základe relevantného právneho titulu oprávňujúceho ich k užívaniu pozemku žalobcovi platiť. Žalobca znaleckým posudkom preukázal výšku bezdôvodného obohatenia, ktorá zodpovedá výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za užívanie obdobných nehnuteľností, ktoré by inak žalovaní museli z platnej nájomnej zmluvy za užívanie platiť a to je suma 1.100 eur za jeden kalendárny rok. Znalecký posudok, ani výšku nájmu pozemku za jeden kalendárny rok žalovaná nenamietala.

16. Čo sa týka posúdenia vznesenej námietky premlčania v tomto smere je pre súd prvej inštancie záväzný právny názor vyslovený odvolacím súdom. K inštitútu premlčania, k premlčacej dobe pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj k otázke získania bezdôvodného obohatenia úmyselným konaním a bez úmyselného konania sa Krajský súd v Nitre vyjadril v bodoch 18.19.20 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je stanovená subjektívna - dvojročná premlčacia doba a objektívna trojročná, resp. desaťročná premlčacia doba. Ich začiatok je stanovený odlišne, sú na sebe nezávislé čo do svojho plynutia, jeho začiatku aj konca. Ak skončí plynutie niektorej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu (ak bola vznesená námietka premlčania) a nemožno ho priznať. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor a plynie odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. V prejednávanej spore nárok žalobcu v súvislosti s posúdením subjektívnej premlčacej doby súd považoval za premlčaný, podľa 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, tieto skutočnosti sú žalobcovi známe tak ako on sám tvrdí už 26 rokov, žalobca je výlučným vlastníkom pozemku, ktorý nadobudol titulom dedenia v roku 1983, žalovaná je podielovým spoluvlastníkom stavby na pozemku vo vlastníctve žalobcu v podiele 1/10, ktorý nadobudla titulom dedenia v roku 1983. Žalobca tvrdil v podanej žalobe, že tento protiprávny stav pretrváva najmenej od roku 1992, teda prinajmenšom už v roku 1992 žalobca vedel kto sa na jeho úkor obohatil a že dochádza k bezdôvodnému obohateniu, dokonca svojho nároku sa domáhal na súde, Okresným súdom Nitra bol vydaný platobný rozkaz dňa 25.3.1993 vo veci žalobcu proti žalovanej Q. P., o zaplatenie sumy 1.600.-Sk, jednalo sa o zaplatenie nájomného za užívanie nehnuteľnosti parcely č. XXXX/XX za obdobie od 10.3.1991 do 10.3.1993, ktorá bola vo vlastníctve žalobcu a užívala ju Q. P. bez právneho titulu. Dvojročná subjektívna premlčacia doba začala žalobcovi plynúť najneskôr v roku 1992 a uplynula mu v roku 1994, nárok žalobcu v súvislosti s posúdením trojročnej objektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 OZ, podľa ktorého najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, mu uplynula v roku 1995, k bezdôvodnému obohateniu došlo už prinajmenšom v roku 1992. Žaloba bola Okresnému súdu Banská Bystrica doručená dňa 7.1.2019, teda po uplynutí dvojročnej aj trojročnej premlčacej doby. Čo sa týka úmyselného zavinenia, tak ako uviedol Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí, občianske právo nedefinuje pojem zavinenia a pri skúmaní tejto otázky tradične vychádza z trestného práva hmotného, v ktorom definícia úmyselného zavinenia je obsiahnutá v § 15 Trestného zákona, v zmysle ktorého v prípade zisťovania úmyslu páchatel'a je potrebné vždy skúmať jeho vedomostnú zložku a vôľovú zložku, na ktorých je zavinenie založené. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka, pričom sa rozoznávajú dve formy úmyselného zavinenia, a to úmysel priamy a úmysel nepriamy. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení síce nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatel'ovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom, analogicky však ide o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý v takomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor iného. Je preto nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia v súvislosti s ust. § 107 ods. 2 OZ, aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení

formy zavinenia v nadväznosti na určenie dĺžky objektívnej premlčacej doby, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. K bezdôvodnému obohateniu došlo z objektívneho hľadiska prinajmenšom v roku 1992 a to plnením bez právneho dôvodu, čím je užívanie cudzieho pozemku bez nájomnej zmluvy, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec; prospech vzniká žalovanej, ktorá realizuje užívateľské oprávnenie bez toho, aby za to platila náhradu a bez toho, aby sa jej majetkový stav zmenšil o prostriedky vynaložené inak v súvislosti s právnym vzťahom, ktorý zakladá právo vec užívať. Žalovaná nie je schopná spotrebované plnenie v podobe výkonu práva užívania cudzej veci vrátiť, a preto je povinná nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, ktorá musí zodpovedať finančnému oceneniu prospechu. Žalobca bol povinný v konaní preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, teda v roku 1992, mala žalovaná úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor, čo v konaní nepreukázala, a v prípade nepreukázania úmyslu žalovanej (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť potom aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Samotný fakt, že žalovaná v čase nadobudnutia spoluvlastníctva v dedičskom konaní si musela byť vedomá, že zdedila len podiel k stavbe a nie aj k pozemku, na ktorom je postavená však ešte nepreukazuje úmysel žalovanej získať majetkový prospech na úkor žalobcu. Situácia ohľadne užívania nehnuteľností - tento protiprávny stav trvá minimálne od roku 1992 ako uviedol žalobca v žalobe, k usporiadaniu vzájomných vzťahov medzi žalobcom ako vlastníkom pozemku a žalovanými ako podielovými spoluvlastníkmi stavby nedošlo. Čo sa týka poukazovania na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/84/2011 ten podľa názoru súdu nie je možné aplikovať na prejednávaný spor, pretože sa týka spotrebiteľského sporu a dlhodobého ignorovania zákonnej povinnosti uvádzať RPMN, rozsudok NS ČR sp.zn. 33Odo/882/2006 sa netýka otázky premlčania bezdôvodného obohatenia. Bezdôvodné obohatenie v prejednávanom spore určite vzniklo pred dňom 7.1.2009, na preukázanie úmyslu žalovanej získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu nepostačujú argumenty uvádzané žalobcom, žalovaná rozporuje vlastníctvo žalobcu a to sa vylučuje s argumentom, že sa úmyselne bezdôvodne obohacuje na úkor žalobcu.

17. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej súd náhradu trov konania priznal v plnej výške, rovnako aj trovy odvolacieho konania, nakoľko vo veci mala žalovaná úspech, v sporových konaniach sa uplatňuje zásada úspechu, teda strana, ktorá mala v konaní plný úspech, čo je v tomto prípade žalovaná, keďže žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá, má právo na náhradu trov konania proti neúspešnej strane, teda žalobcovi a v konaní neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti, ani dôvody hodné osobitného zreteľa, a to ani v okolnostiach danej veci, ani u strán sporu a to s poukazom na ustanovenie § 257 CSP. V zmysle ustanovenia § 262 ods. 1, 2 CSP rozhodol súd len o nároku na náhradu trov konania a o výške bude rozhodovať samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Nitre prostredníctvom Okresného súdu Nitra (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.